

BÖLÜM 14

RUH SAĞLIĞI HEMŞİRELİĞİNDE ENFEKSİYON KONTROLÜ

Özge Sukut¹
Cemile Hürrem Ayhan Balık²

14.1. Giriş

Enfeksiyondan korunma ve kontrol önlemleri, gerçekleştiği ortama bakılmaksızın sağlık bakımının hayati bir bileşenidir. Enfeksiyon kontrol ve önleme stratejilerinin amacı, hastaları, personeli ve ziyaretçileri enfeksiyondan korumak, hastaların güvenli ve temiz bir ortamda bakılmasını sağlamaktır. Hastanede başka sağlık sorunları ile tedavi olurken gelişen enfeksiyon problemleri olarak tanımlanan hastane enfeksiyonları artan morbidite-mortalite oranları ve yaşam kalitesinin bozulması nedeniyle hasta güvenliği açısından önemli bir sorundur ve dünya çapında sağlık kaynaklarının tükenmesine neden olmaktadır. Psikiyatri servislerinde etkili enfeksiyon önleme ve kontrol uygulamaları için genellikle kaynak eksikliği, teşhis yöntemlerinin zayıflığı ve personel sıkıntısı vardır. Bunun sonucunda psikiyatri servislerinde genellikle enfeksiyon yaratan durumlarla ilgili önlemler yetersiz kalmaktadır.

Hemşirelerin psikiyatri servislerinde temel sorumluluğu hastaların psikolojik ihtiyaçlarını karşılaması olsa da ruh sağlığı ve psikiyatri hemşireleri hastanın bakımında, hastanın biyopsikososyal ihtiyaçlarının karşılanması için bütüncül

¹ Dr. Öğr. Üyesi, İstanbul Üniversitesi, Cerrahpaşa, Florence Nightingale Hemşirelik Fakültesi, ozge.sukut@iuc.edu.tr

² Dr. Öğr. Üyesi, Van Yüzüncüyıl Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, cemileayhan@istanbul.edu.tr

Sonuç olarak, ruhsal bozukluğu olan bireylerde el yıkama gibi enfeksiyon önleyici stratejilerin uygulanması sınırlı sağlık okuryazarlığı, öz bakıma yönelik farkındalığın azalması, kas koordinasyonunun bozulması gibi nedenlerden dolayı daha zor olabilmektedir. Bu yüzden bu bireylerde el hijyenin önemi ve nasıl yapılacağı ile ilgili eğitimler servisin rutinine yerleştirilmeli, serviste asılan afiş gibi materyallerle desteklenmelidir. Ayrıca salgın gibi durumlarda hastaların el hijyeni personel aracılığıyla kontrol edilmeli ve belirli aralıklarla personel gözetiminde yaptırılmalıdır.

Tüm bunların yanı sıra psikiyatri kliniklerinde enfeksiyon kontrolüne yönelik sağlık çalışanları da bilgi yetersizliğine sahip olabileceği için enfeksiyon yönetiminde de yetersizlikler yaşanmaktadır. Bu durum sağlık çalışanları tarafından enfeksiyon kontrolünün öneminin azalmasına neden olarak, psikiyatri birimlerinde risk oluşturmaktadır. Bu nedenle psikiyatri birimlerinde çalışan personellere enfeksiyon kontrol önlemlerine yönelik düzenli eğitimlerin verilmesinin, personellerin bu önlemlere uyumunun gözlenmesinin ve geri bildirimlerin yapılmasının önemli olduğu düşünülmektedir.

Kaynaklar

- Abad C, Fearday A, Safdar N. Adverse effects of isolation in hospitalised patients: a systematic review. *J Hosp Infect.*2010;76(2):97-102.
- Arabacı BL. Psikiyatrik Tedavi Yöntemleri: Psikoframakoloji. s:219-267. İçinde: Gürhan N. (ed), Ruh Sağlığı ve Psikiyatri Hemşireliği. 1.baskı. Ankara:Nobel Tıp Kitabevleri;2016.
- Blank MB, Mandell DS, Aiken L, Hadley TR. Co-occurrence of HIV and serious mental illness among Medicaid recipients. *Psychiatr Serv.* 2002;53(7):868-873.
- Bowell B. Protecting the patient at risk. *Nurs Times.* 1992;88(3):32-5.
- Carson BV. The journey marked by AIDS. pp:1103-1126.In: Carson BV, Arnolad EN (eds.), *Mental Health Nursing The Nurse-Patient Journey.* 1st ed. United States:WB Saunders Company;2000.
- Chander G, Himelhoch S, Moore RD. Substance abuse and psychiatric disorders in HIV-positive patients. *Drugs.* 2006;66(6):769-789.
- Cheng VCC, Wu AKL, Cheung CHY, Lau SKP, Woo PCY, Chan KH. et al. Outbreak of human metapneumovirus infection in psychiatric inpatients: implications for directly observed use of alcohol hand rub in prevention of nosocomial outbreaks. *J Hosp Infect.* 2007;67(4):336-343.
- Chiang CH, Tsai MC, Ng YY, Wu SC. Mental disabilities increase the risk of respiratory infection-related healthcare utilization. *Int J Env Res Pub He.* 2019;16(20):3845.
- Chu KY, Yang NP, Chou P, Chiu HJ, Chi LY. Factors associated with dental caries among institutionalized residents with schizophrenia in Taiwan: a cross-sectional study. *BMC Public Health.* 2010;10(1):482.
- Clow B. Infectious diseases and population mental health promotion for children and youth [İnternet]. Canada: National Collaborating Centres for Public Health. 2017. Son Erişim Tarihi: 26.01.2022. Şu adresten edinilebilir: http://nccph.ca/images/uploads/general/05_Infectious_diseases_MentalHealth_NCCPH_2017_EN.pdf
- Çam O, Dülgerler Ş. Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliğinde Tedavi Edici Temel Araçlar: Ortam ve İletişim. s:155-178. İçinde: Çam O, Engin E. (eds). *Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği: Bakım Sanatı.* 1. baskı. İstanbul: İstanbul Tıp Kitabevi;2014

- Deacon H, Boule A. Commentary: Factors affecting HIV/AIDS-related stigma and discrimination by medical professionals. *Int. J. Epidemiol.* 2007;36(1):185-186.
- Dong X, Yang J, Peng L, Pang M, Zhang J, Zhang Z, et al. HIV-related stigma and discrimination amongst healthcare providers in Guangzhou, China. *BMC Public Health.* 2018;18(1):738.
- Engin E, Dülgerler Ş. Ruhsal Bozukluklarda İlaç Tedavisi. s:933-1966. İçinde: Çam O, Engin E. (eds). *Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği: Bakım Sanatı.* 1. baskı. İstanbul: İstanbul Tıp Kitabevi;2014.
- Field GC, Simpson KW, Bond EF. Clinical nurse specialists and nurse practitioners: complementary roles for infectious disease and infection control. *Am. J. Infect. Control.* 2004;32(4):239-42.
- Fırıncık S. Madde ve Bağımlılık. s: 621- 660. İçinde: Gürhan N. (ed), *Ruh Sağlığı ve Psikiyatri Hemşireliği.*1. baskı. Ankara:Nobel Tıp Kitabevleri;2016.
- Fukuta Y, Muder RR. Infections in psychiatric facilities, with an emphasis on outbreaks. *Infect Control Hosp Epidemiol.* 2013;34(1):80-88.
- Gupta S, Pratibha PK, Gupta R. Necessity of oral health intervention in schizophrenic patients-A review. *Nepal J Epidemiol.* 2016; 6(4):605.
- Gümüş BA. Nörobilişsel Bozukluklar. s:244-278. İçinde: Özcan C, Gürhan N. *Ruh Sağlığı ve Psikiyatri Hemşireliğinin Temelleri; Kanıta Dayalı Uygulama Bakım Kavramları.* 7. baskı. İstanbul: Akademisyen Kitabevi;2016.
- Holmberg SK, Kane C. Health and self-care practices of persons with schizophrenia. *Psychiatr. Serv.* 1999;50(6): 827-829.
- Hughes J. Infection prevention and control in mental health practice. pp 171-186. In: Collins E, Drake M, Deacon M. (eds), *The Physical Care of People with Mental Health Problems: A Guide For Best Practice.* 1st ed. Indian: SAGE;2013.
- Hughes J, Blackman H, McDonald E, Hull S, Fitzpatrick B. Involving service users in infection control practice. *Nurs. Times.* 2011; 7(25):18-19.
- Kilpatrick C, Prieto J, Wigglesworth N. Single room isolation to prevent transmission of infection: development of a patient journey tool to support safe practice. *J Infect. Control.* 2008;9(6):19-25.
- Infection Control Nurses' Association. *Protective Clothing: Principles and Guidance.* 2002, Bathgate: Fitwise. Son Erişim Tarihi: 26.01.2022. Şu adresten edinilebilir: <https://www.who.int/csr/resources/publications/whocdscsreph200212.pdf>
- Lawrence D, Kisley S. Inequalities in healthcare provision for people with severe mental illness. *J Psychopharmacol.* 2010;24(11):61-8.
- Leggett V, Williams H. Bum bags and communion cups: infection control in mental health care. *CPS Infection.* 2000,2(1):18-22.
- Letamo G. The discriminatory attitudes of health workers against people living with HIV. *PLoS Med.* 2005;2(8):e261.
- Li W, Yang Y, Liu ZH, Zhao YJ, Zhang Q, Zhang L, et al. Progression of mental health services during the COVID-19 outbreak in China. *Int J Biochem Cell Biol.* 2020;16(10):1732.
- Mayer KH, Angelino AF, Treisman GJ. Management of psychiatric disorders in patients infected with human immunodeficiency virus. *Clin Infect Dis.*2001;33(6): 847-856.
- Mehta Y, Gupta A, Todi S, Myatra SN, Samaddar DP, Patil V, Ramasubban S. Guidelines for prevention of hospital acquired infections. *Indian J Crit Care Med.* 2014;18(3):149.
- Moore S, Shiers D, Daly B, Mitchell AJ, Gaughran F. Promoting physical health for people with schizophrenia by reducing disparities in medical and dental care. *Acta Psychiatr Scand.* 2015;132(2):109-121.
- Moś DM. Saliva secretion disorder in a schizophrenic patient-a problem in dental and psychiatric treatment: a case report. *Ann Gen Psychiatry.* 2015;14(1):14.
- Murdoch S. A safe environment for care: infection control nurses' role in mental health units. *Profes Nurs.* 1992;7(8):519-22.

- Newcamer RA;Milieu Therapy. pp: 443-462. In: Carson VB, Arnolad EN. (eds), Mental Health Nursing The Nurse-Patient Journey. United States:WB Saunders Company;1996.
- Ogawa M, Miyamoto Y, Kawakami N. Factors associated with glycemic control and diabetes self-care among outpatients with schizophrenia and type 2 diabetes. *Arch Psychiat Nurs.* 2011;25(1):63-73.
- Owe-Larsson MB, Säll L, Salamon E, Allgulander C. HIV infection and psychiatric illness. *Afr J Psychiatry.*2009; 12(2):115-128.
- Paudel V, Baral KP. Women living with HIV/AIDS (WLHA), battling stigma, discrimination and denial and the role of support groups as a coping strategy: a review of literature. *Reprod Health.* 2015;12(1):53.
- Piai-Morais TH, Fortaleza CMCB, Figueiredo RMD. Good practices for infection prevention and control at a psychiatric hospital in Brazil. *Issues Ment Health Nurs.* 2015;36(7):513-517.
- Poremski D, Subner SH, Lam GF, Dev R, Mok YM, Chua HC, Fung DS. Effective infection prevention and control strategies in a large, accredited, psychiatric facility in Singapore. *Infect Control Hosp Epidemiol.* 2020;1(10),1238-1240.
- Pratt RP, Pellowe CM, Wilson JA, Loveday HP, Harper PJ, Jones SRLS, et al. Epic 2: National evidence-based guidelines for preventing healthcare-associated infections in hospitals in England. *J Hospit Infect.*2007;65(Suppl.):1-64.
- Reis C, Heisler M, Amowitz LL, Moreland RS, Mafeni JO, Anyamele C, Iacopino V. Discriminatory attitudes and practices by health workers toward patients with HIV/AIDS in Nigeria. *PLoS Med.* 2005;2(8):e246.
- Saki M, Kermanshahi SMK, Mohammadi E, Mohraz M. Perception of patients with HIV/AIDS from stigma and discrimination. *Iran Red Crescent Med J.* 2015;17(6):1-7.
- Siegel JD, Rhineheart E, Jackson M, Chiarello L. Guideline for Isolation Precautions: Preventing Transmission of Infectious Agents in Healthcare Settings. Atlanta, GA: The Healthcare Infection Control Practices Advisory Committee. 2007. Son Erişim Tarihi: 26.01.2022. Şu adresten edinilebilir: www.cdc.gov/ncidod/dhqp/pdf/guidelines/isolation2007.pdf
- Slade EP, Rosenberg S, Dixon LB, Goldberg RW, Wolford GL, Himelhoch S, Tapscott S. Costs of a public health model to increase receipt of hepatitis-related services for persons with mental illness. *Psychiat Serv.* 2013;64 (2):127-133.
- T.C. Sayıştay Başkanlığı. Hastane Enfeksiyonları ile Mücadele Performans Denetim Raporu. 2007. Son Erişim Tarihi: 26.01.2022. Şu adresten edinilebilir: <https://sayistay.gov.tr/reports/66-hastane-enfeksiyonlari-ile-mucadele-deneti>
- Tani H, Uchida H, Suzuki T, Shibuya Y, Shimanuki H, Watanabe K, et al. Dental conditions in inpatients with schizophrenia: A large-scale multi-site survey. *BMC Oral Health.* 2012;12(1):32.
- Vanable PA, Carey MP, Blair DC, Littlewood RA. Impact of HIV-related stigma on health behaviors and psychological adjustment among HIV-positive men and women. *AIDS Behav.* 2006;10(5): 473-482.
- World Health Organization Patient Safety: A World Alliance for Safer Health Care. WHO Guidelines on Hand Hygiene in Health Care. First Global Patient Safety Challenge: Clean Care is Safer Care. Geneva: WHO. 2009. Son Erişim Tarihi: 26.01.2022. Şu adresten edinilebilir: <https://apps.who.int/iris/bitstream/handle/10665/70145/WHO?sequence=1>
- Xiang YT, Zhao YJ, Liu ZH, Li XH, Zhao N, Cheung T, Ng CH. The COVID-19 outbreak and psychiatric hospitals in China: managing challenges through mental health service reform. *Int J Biol Sci.* 2020;16(10):1741.
- Zhu Y, Chen L, Ji H, Xi M, Fang Y, Li Y. The risk and prevention of novel coronavirus pneumonia infections among inpatients in psychiatric hospitals. *Neurosci Bull.* 2020;36(3):299-302.